

ה . שלבי ההכשרה

- ה-1 מתמחה זמני בפסיכולוגיה חינוכית
- ה-2 (א') תכנית ההשלמה לפסיכולוגיה חינוכית
- ה-2 (ב') פסיכולוג במסלול פרקטיקום מורחב
- ה-3 מתמחה קבוע בפסיכולוגיה חינוכית
- ה-4 מומחה בפסיכולוגיה חינוכית
- ה-5 פסיכולוג חינוכי מומחה בהסמכה להדרכה
- ה-6 מדריך בפסיכולוגיה חינוכית
- ה-7 תרשים זרימה של תהליך ההתמחות בפסיכולוגיה חינוכית

ה-1 מתמחה זמני בפסיכולוגיה חינוכית

מתמחה זמני הוא מי שסיים את חובות השמיעה לתואר שני **במגמה חינוכית/קלינית-חינוכית של הילד/קלינית של הילד** ועדיין לא סיים את כתיבת התיזה או נמצא במסלול ישיר לדוקטורט, וזאת עם הצגת אישור מהאוניברסיטה המעיד על סיום הפרקטיקום המורחב וחובת הלימודים המקבילים לתואר שני.

כמתמחה ברישום זמני אפשר לצבור רק עד מחצית מתקופת ההתמחות, וזאת במהלך 3 השנים שקדמו למועד הרישום בפנקס הפסיכולוגים. מתמחה במסלול ישיר לדוקטורט יכול לצבור עד מחצית ההתמחות במהלך 3 השנים שקדמו לאישור הצעת הדוקטורט שלו.

משך ההתמחות הזמנית הוא עד להגשת התיזה ואישורה ולא יותר משלוש שנים. **מעבר לשלוש שנים אסור להעסיק את העובד מבלי שסיים תואר מוסמך ונרשם לפנקס הפסיכולוגים!**

הבהרה: רק מוסמכי המגמות שהוזכרו לעיל יכולים להיכנס מיד עם תחילת עבודתם בשפ"ח לקטגוריה של מתמחה זמני. מוסמכי מגמות בפסיכולוגיה יישומית אחרת ייכנסו לקטגוריה של פרקטיקום מורחב. מוסמכי מגמות בפסיכולוגיה לא יישומית (אך עדיין רשאים להירשם בפנקס הפסיכולוגים), יחויבו לעבור שנת השלמה, לאחריה פרקטיקום מורחב, ולאחריו התמחות.

טופס בקשה לרישום זמני להתמחות בפסיכולוגיה חינוכית אפשר למצוא בקישור זה ("טופס בקשה לרישום זמני להתמחות")

ה-2(א') תכנית ההשלמה לפסיכולוגיה חינוכית

תכנית ההשלמה מיועדת לאפשר לבוגרי תואר שני במגמות לא יישומיות בפסיכולוגיה (שבוגריהן רשאים להירשם בפנקס הפסיכולוגים) שיימצאו מתאימים לתכנית, להשתלב במסלול ההתמחות לפסיכולוגיה חינוכית במידה ויסיימו את התכנית בהצלחה.

בתכנית נלמדים קורסים בסיסיים בשלושה תחומים הנדרשים מבוגרי תאר שני בפסיכולוגיה במגמות יישומיות שאינן חינוכית ו/או קלינית של הילד .

כאמור, מי שלמד תואר שני בפסיכולוגיה במגמה לא יישומית אינו יכול לגשת למכרז ברשות למשרת פסיכולוג חינוכי ועליו ללמוד ולסיים בהצלחה את תכנית ההשלמה לפסיכולוגיה חינוכית (כמפורט להלן) קודם שיוכל להגיש מועמדות למשרת פסיכולוג בשפ"ח, לעבור שנת פרקטיקום מורחב ולאחריה התמחות.

פירוט:

התכנית מיועדת לבוגרי מגמות לפסיכולוגיה, שלא למדו את הקורסים השנתיים הבאים במהלך לימודיהם האקדמיים לתאר שני:

*תהליכי התערבות פסיכולוגית טיפולית/ייעוצית-פרטנית

*פסיכו-דיאגנוסטיקה של הפרט

*פרקטיקום הכולל התערבות טיפולית פרטנית לאורך זמן והתנסות בתהליכי אבחון פרטני בהיקף של 4 נ"ז המלווה בקורס אקדמי שנתי

מחויבים בלמידה בתכנית כולה גם לומדים שלמדו קורס אחד ו/או שעשו פרקטיקום בתחום אחד מהנ"ל, לא יינתנו פטורים לקורסים.

התכנית כוללת: קורס יסודות בפסיכותרפיה, קורס יסודות בפסיכו-דיאגנוסטיקה, מבוא לפסיכולוגיה חינוכית מערכתית וכן התנסות מעשית.

משך התוכנית: יומיים בשבוע במהלך שנת לימודים - יום לימודים תיאורטיים ויום התנסות מעשית בליווי הדרכה בשירותים פסיכולוגיים חינוכיים נבחרים.

תנאי קבלה: המועמדים יעברו ראיון קבלה לתוכנית ויתבקשו להציג המלצות. מספר המקומות מוגבל.

סיום התכנית בהצלחה מאפשר להגיש מועמדות לעבודה בשפ"חים השונים וכניסה לתהליך הפרקטיקום המורחב, כפי שחל על בוגרי מגמות יישומיות שאינן פסיכולוגיה חינוכית ו/או קלינית של הילד.

סיום התכנית אינו מקנה זכות לעבודה בשירות פסיכולוגי, אלא רק אפשרות להגשת מועמדות למכרז, כל מועמד/ת חייבת לעבור מכרז ברשות המקומית.

לפרטים ולהרשמה עברו לקישורים הבאים:

באתר שפינט יש קישור לרישום [לתכנית ההשלמה](#) , בדף הבית , תחת הכותרת " על סדר היום"

כמו כן יש [פרסום לתכנית](#) באתר פסיכולוגיה עברית

ובאתר [ביה"ס לחינוך](#), האוניברסיטה העברית ירושלים, המחלקה להשתלמויות

ה-2(ב') פסיכולוג במסלול פרקטיקום מורחב

המושג "פרקטיקום מורחב" מחליף את המושג "טרומ מתמחה" שכבר אינו בשימוש.

פסיכולוג במסלול פרקטיקום מורחב הוא מי שסיים לימודי תואר שני במגמת פסיכולוגיה **יישומית** כלשהי, אך לא אחת מן הבאות: פסיכולוגיה חינוכית; פסיכולוגיה קלינית-חינוכית; פסיכולוגיה קלינית של הילד.

במסלול זה עליו להשלים קורסים (בהתאם לבדיקה עם הוועדה המקצועית) וכן גם שנת עבודה בשדה.

משך המסלול לפרקטיקום מורחב הוא שנה לכל היותר, ומתבצע בשנה הראשונה לעבודה בשפ"ח.

כפי שנאמר בסעיף ה'2-א', מי שלמד תואר שני בפסיכולוגיה במגמה **לא יישומית** אינו יכול לגשת למכרז ברשות למשרת פסיכולוג חינוכי ועליו ללמוד ולסיים בהצלחה את תכנית ההשלמה לפסיכולוגיה חינוכית (כאמור בפרק ה'2-א') קודם שיוכל להגיש מועמדות למשרת פסיכולוג בשפ"ח.

הפסיכולוג במסלול זה מחויב בלימודים בארבעת הקורסים הבאים או בחלקם, על-פי דרישת הוועדה המקצועית (כל אחד מהם בהיקף של 56 שעות אקדמיות לפחות):

- עבודת הפסיכולוג במערכת החינוכית - פטורים מקורס זה בוגרי תכנית ההשלמה
- פסיכודיאגנוסטיקה של ילדים ונוער – קורס מתקדם
- פסיכולוגיה התפתחותית ופסיכופתולוגיה של ילדים ונוער
- טיפול פסיכולוגי בילד ונוער – קורס מתקדם.

אם הפסיכולוג נדרש להשלים את כל ארבעת הקורסים, יהיה עליו ללמוד שניים מהקורסים הנזכרים בשנת הפרקטיקום ואת השניים הנותרים במהלך שנות ההתמחות. אם נדרשים פחות מארבעה קורסים, יש לסיים לפחות אחד מהם בשנת הפרקטיקום המורחב.

קורסי השלמה אלה בשנת הפרקטיקום המורחב לא ייכללו במכסת ההשתלמויות הנדרשות במהלך ההתמחות. אפשר לכלול קורסים אחרים שנלמדו בשנת הפרקטיקום בסיום ההתמחות.

להלן קישור לטופס בקשה לרישום לפרקטיקום בפסיכולוגיה חינוכית מתוך אתר משרד הבריאות ("[טופס בקשה לרישום לפרקטיקום בפסיכולוגיה חינוכית](#)"):

ה-3 מתמחה קבוע בפסיכולוגיה חינוכית

מתמחה קבוע הוא מי שהוועדה המקצועית אישרה לו להתחיל את תהליך ההתמחות הקבועה. אפשר להירשם כמתמחה קבוע רק לאחר הרישום בפנקס הפסיכולוגים.

הנחיות לרישום בפנקס הפסיכולוגים מתוך אתר משרד הבריאות אפשר למצוא בקישור זה ["קבלת רישיון בפסיכולוגיה"](#):

מי שהתקבל להתמחות במוסד מוכר, יגיש לוועדה המקצועית טופס בקשה להירשם כמתמחה קבוע ויצרף לבקשה תעודות ואישורים כנדרש בטופס.

להלן קישור ל"[טופס בקשה לרישום קבוע להתמחות](#)" בפסיכולוגיה חינוכית:

יום תחילת ההתמחות ייחשב התאריך שבו החל המתמחה את התמחותו במוסד בפועל או מועד הגעת המסמכים לוועדה המקצועית - הכול לפי התאריך המאוחר יותר (תקנה 7 בתקנות ההתמחות).

המתמחה מתחייב להודיע לוועדה המקצועית בכתב על כל שינוי בתהליך ההתמחות או ברציפות התהליך לקבל את אישורה על כך.

במעבר ממוסד אחד למוסד אחר יש לשלוח שוב טופס בקשה לרישום להתמחות. משך ההתמחות: שנתיים לפחות במשרה מלאה או בחלופותיה (היקף משרה להתמחות יהיה 50% לפחות ולא פחות מ-18 שעות שבועיות לחצי משרה) בתחנה מוכרת להתמחות ועד לעמידה מוצלחת בבחינת ההתמחות.

במסגרת ההתמחות יקבל המתמחה הדרכה כמפורט בהנחיות ההתמחות באתר משרד הבריאות (סעיף ד' "מטלות ההתמחות"):

על המתמחה לצבור לפחות 300 שעות הדרכה על-פי הפירוט הבא:

המערכת החינוכית – אבחון, הערכה והתערבות: היקף ההדרכה על תחום זה לפחות 100 שעות - לפחות מחצית מהן תינתנה בהדרכה פרטנית.

אבחון והערכה כוללניים פרטניים: היקף ההדרכה על תחום זה לפחות 60 שעות - לפחות מחצית מהן תינתנה בהדרכה פרטנית.

טיפול בילדים, בני נוער ומשפחותיהם באמצעות התערבות פסיכולוגית: היקף ההדרכה על תחום זה לפחות 100 שעות – לפחות מחצית מהן תינתנה בהדרכה פרטנית.

שעות הדרכה גמישות : בהיקף של לפחות 40 שעות - לפחות מחצית מהן תינתנה בהדרכה פרטנית.

אופן ההדרכה : ההדרכה על ההתמחות תינתן ע"י לפחות שני מדריכים בפסיכולוגיה חינוכית או מומחה בתהליך הסמכה להדרכה בפסיכולוגיה חינוכית בפיקוחו של מדריך בפסיכולוגיה חינוכית.

כל ההדרכה תתבצע בפיקוח של המדריך האחראי על ההתמחות במוסד המוכר, שילווה ויאשר את תהליך ההתמחות. על המדריך האחראי על ההתמחות להיות מדריך מוסמך ולהוביל את תוכנית ההתמחות של המתמחה כולל הפנייתו למדריכים אחרים ולהשתלמויות התואמות את תוכנית התמחותו. המדריך האחראי על ההתמחות יכול להיות אחד מהמדריכים של המתמחה ובלבד שהמדריך והמתמחה עובדים באותו שפ"ח מוכר.

כאמור בסעיף ד' (2), במסגרת ההתמחות על המתמחה לקבל 300 שעות הדרכה. על כל מתמחה לקבל לפחות שעה וחצי של הדרכה בשבוע לאורך כל תקופת ההתמחות.

הדרכה קבוצתית: ניתן לקבל עד מחצית משעות ההדרכה בכל אחד מהתחומים (עבודה במערכת, אבחון והערכה פרטניים וטיפול) בהדרכה קבוצתית בתנאי שתינתן בקבוצות של 4 מתמחים לכל היותר, ובתנאי שמספר פגישות ההדרכה הקבוצתיות לא יפחת מ 12 פגישות במשך חצי שנה לפחות. שעה וחצי- של הדרכה קבוצתית תיחשב כשעת הדרכה אחת למתמחה.

הדרכה ממדריך בתחום אחר: מתוך 300 שעות ההדרכה הנדרשות ניתן לקבל עד 50 שעות הדרכה ממדריך מוסמך בתחום אחר בפסיכולוגיה.

הערכות וחוות דעת של מדריכים:

לפחות פעם בשנה ורצוי פעמיים (באמצע השנה ובסופה), חייב כל מדריך להיפגש עם המודרך לשיחת הערכה, לרשום את תוכנה, ולכתוב חוות דעת על המודרך על גבי טופס מובנה להערכת מתמחים. על המדריך לאשר את מספר שעות ההדרכה שנתן וכן לפרט כמה שעות הדרכה ניתנו בכל אחד מהתחומים שהוזכרו למעלה. בנוסף, יש לרשום חוות דעת מילולית. חוות הדעת תותאם למתמחה בהתאם לשלב ההתמחות בו הוא נמצא.

מתוך התפיסה שההדרכה הינה תהליך משותף של המדריך והמודריך, על המדריך לשתף את המודרך בחוות הדעת, לאפשר לו להגיב עליה ולהראות לו את חוות הדעת הכתובה. מומלץ לציין בחלק המילולי של חוות הדעת אי הסכמות (אם היו) בין תפיסת המדריך וזו של המודרך לגבי תוכן חוות הדעת. עותק מחוות הדעת יימסר למודרך ועותק לפסיכולוג האחראי על ההתמחות במוסד.

חשוב לדעת!

הועדה המקצועית מקבלת חוות דעת רק ממדריכים במוסד המוכר בו אושר המתמחה להתמחות. חוות דעת מהדרכה פרטית לא תתקבל. חוות הדעת של כל המדריכים (כולל ההדרכות הקבוצתיות) צריכות להגיע לוועדה המקצועית יחד עם הבקשה לסיום ההתמחות.

הערה: הרחבה בנושא הערכות וחוות דעת מדריכים ראה להלן, בפרק "מדריך בפסיכולוגיה חינוכית", ובאתר משרד הבריאות - פסיכולוגיה חינוכית.

השתלמויות

במהלך ההתמחות על המתמחים להשתתף בהשתלמויות וסמינרים בנושאי הליבה הבאים של הפסיכולוגיה החינוכית: עבודה בביה"ס כמערכת, פסיכודיאגנוסטיקה, התערבות טיפולית, קונסולטציה להורים, התערבות בשעת חרום ואתיקה. חובה על המתמחים להשתתף בהשתלמות ליקויי למידה א' ו' ב' ולקבל לפחות 18 שעות השתלמות בתחום הפרעות קשב וריכוז. מתמחים מוסמכי המגמה לפסיכולוגיה חינוכית ו/או קלינית של הילד, חייבים לצבור 100 שעות השתלמות לפחות. מתמחים מוסמכי מגמות אחרות בפסיכולוגיה, חייבים לצבור 100 שעות השתלמות לפחות, בנוסף לקורסי השלמה אותם נדרשו להשלים ע"י הוועדה המקצועית.

הערה: השתלמויות שדווחו בגמר ההתמחות אינן יכולות להשתתף בצבירת ההשתלמויות לגמול השתלמות; לעומת זאת השתלמויות שדווחו לגמול השתלמות מתקבלות על ידי הוועדה המקצועית בסיום ההתמחות.

חובת המוסד (השפ"ח) ואחריותו

על מוסד בו מתקיימת ההתמחות, להבטיח קיומו של תהליך התמחות מסודר מבחינת: אישור הוועדה המקצועית לתחילת התמחות, משך ההתמחות, היקף שעות ההדרכה, המטלות שעל המתמחה לבצע ומתן הערכות וחוות דעת המדריכים, כמפורט בסעיף הבא.

בחינת סיום ההתמחות

עם סיום תקופת ההתמחות, באישור המדריך המרכז ובהמלצתו, על המתמחה לשלוח לוועדה המקצועית בקשה בכתב לסיים ההתמחות על גבי טופס הרשמה לבחינה. בבקשה יהיה פירוט של התנסויות בשלושה תחומי הליבה במהלך שנות ההתמחות, וכן תיאור מפורט של שלושה מקרים מתוך העבודה: התערבות מערכתית, התערבות טיפולית ומקרה אבחוני. בנוסף, יפורטו שעות ההדרכה, חוות דעת המדריכים והמדריך המרכז, אישורי השתלמויות, אישורי העסקה וכל שאר האישורים הנדרשים. הבקשה תהיה חתומה על-ידי הפסיכולוג האחראי על ההתמחות במוסד ועל ידי מנהל השפ"ח.

[להלן קישור להנחיות לתהליך ההתמחות בפסיכולוגיה חינוכית ולהנחיות המפורטות להגשת המקרים](#)

אם הוועדה תחליט שכל דרישות ההתמחות מולאו, יוזמן הפסיכולוג למבחן המומחיות. במבחן הוא יידרש להציג את עבודתו בתחומי ההתמחות השונים ולהיות בעל ידע תיאורטי עדכני, כישורים, מיומנויות והיכרות מעמיקה עם כלים ועם גישות טיפוליות אשר יעמדו לרשותו בעבודתו כפסיכולוג חינוכי.

הנושאים הנדרשים במבחן המומחיות

במבחן המומחיות אמנם נבדקים הידע והניסיון המקצועי, אך גם, ובעיקר, נבדקת יכולת החשיבה והאינטגרציה של הנבחן, תוך שהוא מגלה מודעות עצמית ויכולת לאינטרוספקציה.

בתחום האבחון וההתערבות המערכתית נבדקות בין השאר הנקודות האלה:

- היכרות עם כלים לאבחון מערכת ועם הבנה והמשגה מערכתית
- יכולת לזהות מוקדי קושי ומוקדי כוח של המערכת החינוכית
- מודעות להשפעה של הפסיכולוג כמאבחן המתערב במערכת וליחסי הגומלין בין הפסיכולוג למערכת
- הבנת מערכת - הדינמיקה והכוחות הפועלים בה
- היכרות עם שיטות ליצירת שינוי מערכתי ולהובלתו באופן מעשי
- הבנת העקרונות שבהתערבות פסיכולוגית מערכתית במצבי חירום ומשבר
- מודעות לדילמות אתיות בעבודה מערכתית.

הערה: להרחבת הידע וההבנה מה הם אבחון והתערבות מערכתית ראה באוגדן זה, בפרק "תחומי הכשרה", בסעיפים "אבחון מערכת" ו"התערבות פסיכולוגית מערכתית".

בתחום הפסיכו-דיאגנוסטי נבדקות בין השאר הנקודות האלה:

- היכרות עם הכלים האבחוניים, עם השימושים המתאימים שלהם, עם המסקנות הלגיטימיות מהם ועם המגבלות שלהם
- יכולת להשתמש בצורה מובחנת בכלים שונים למטרות שונות
- יכולת אינטגרציה בין ממצאים המופקים מכלי אבחון שונים, ממידע, מרקע שנאסף ומתצפיות
- הבנה פסיכולוגית המאפשרת להבין השפעות גומלין בין נתונים אנמנסטיים ונתונים סביבתיים לבין יכולות קוגניטיביות, נתוני מזג ודפוסים התנהגותיים ויכולות רגשיות
- יכולת לגזור המלצות מתאימות על-פי ממצאי האבחון ומסקנותיו
- התחשבות בשיקולים אתיים בתהליך האבחון ובהמלצותיו.

הערה: להרחבת הידע וההבנה מהי הערכה פסיכולוגית חינוכית ראה באוגדן את הפרק "תחומי ההכשרה", בסעיף "פסיכודיאגנוסטיקה".

בתחום הטיפולי נבדקות בין השאר הנקודות האלה:

- שיקול הדעת של הנבחן בבירור הפנייה והיכולת לקבל החלטה מקצועית מתי להתערב באמצעות טיפול פרטני בילד ו/או במשפחה ומתי להתערב מערכתית
- בדיקת קיום קוהרנטיות בהצגת התהליך הטיפולי (בלי תלות ביכולת הוורבלית של הנבחן)
- קיום תכנית טיפולית עם מערכת שיקולים המבוססת על תיאוריה קלינית והתפתחותית
- ידע מקצועי משמעותי בתיאוריות ובטכניקות טיפוליות
- יכולת הנבחן לזהות תהליכי העברה ותהליכים פנימיים בעצמו ותהליכי העברה והעברה נגדית במהלך טיפול, יכולת מודעות עצמית ורפלקציה, יכולת להתייחס לנקודות תקיעות, להיעזר בהדרכה ולאזן בין התייחסות אמפתית לילד ובין התייחסות אמפתית למערכת
- הכרת כללי האתיקה בטיפול.

הערה: להרחבת הידע וההבנה מהו טיפול פסיכולוגי בילדים, בבני נוער ובמשפחותיהם ראה באוגדן זה את הפרק "תחומי ההכשרה", בסעיף "פסיכותרפיה".

ה-4 מומחה בפסיכולוגיה חינוכית

פסיכולוג מומחה הוא פסיכולוג הרשום בפנקס הפסיכולוגים כבעל תואר מומחה בענף מומחיות שהוכר לפי חוק הפסיכולוגים. מומחה בפסיכולוגיה חינוכית הוא בעל רישיון לעסוק במקצוע הפסיכולוגיה החינוכית באופן עצמאי תוך שהוא כפוף לחוקי המדינה והמקצוע. פסיכולוג מומחה העובד בשפ"ח כפוף למדיניות שפ"י, למדיניות השפ"ח והרשות המקומית וכמובן לחוקים השונים ולכללי האתיקה המקצועית. הפסיכולוג החינוכי המומחה רשאי לעבוד בכל מסגרת, אולם מומלץ, למען המשך התפתחותו המקצועית ולמען התעדכנותו השוטפת בחוקים, במדיניות, בהלכי הרוח בשפ"י ועוד, להמשיך ולעבוד בתחנה מוכרת להתמחות.

מספר הרישום הנלווה לחתימתו של המומחה בפסיכולוגיה חינוכית נשאר (לאורך כל הדרך) מספר הרישום שלו בפנקס הפסיכולוגים.

אפשרויות רבות נפתחות למומחה בפסיכולוגיה חינוכית; לדוגמה: עריכת אבחונים וחתימה עצמאית, טיפול בילדים ובנוער, חתימה על מסמכים מקצועיים, השתתפות כחבר בוועדות השמה וכניסה למאגר המומחים של שפ"י.

חשוב שהפסיכולוג החינוכי המומחה ימשיך להשתלם בתחומים השונים כדי לבסס את מומחיותו בידע עדכני שוטף. כמו כן חשוב שימשיך לקבל הדרכה גם במעמד של מומחה, בעיקר עבור טיפולים פסיכולוגיים וגם עבור התערבויות פסיכולוגיות אחרות. המשך קבלת הדרכה מסייע בהמשך התמקצעותו ובשיפור איכות עבודתו של הפסיכולוג החינוכי המומחה. כמו-כן, המשך ההתמקצעות עשוי לסלול את הדרך לקראת התואר פסיכולוג מומחה-מדריך, השלב הבא בהתפתחות המקצועית. זאת אם הפסיכולוג החינוכי המומחה ייצא מתאים לכך על ידי הפסיכולוג האחראי על ההדרכה ויעמוד בדרישות המוצבות בכניסה לתהליך של הסמכה להדרכה.

להרחבה בעניין זה ראה הפרק הבא, ה-5, "פסיכולוג חינוכי מומחה בהסמכה להדרכה".

במדרשה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית שוקדים על פיתוח מסלולי התפתחות אפשריים המיועדים למומחים בלבד. המסלול הראשון למומחים שנפתח הוא בתחום הפסיכותרפיה, ובתשע"ג נפתח מסלול המתמקד בעבודה בגיל הרך.

להרחבה בנושא זה ראה בפרק המבוא, בסעיף א-4, "למידה והשתלמויות".

ה-5 פסיכולוג חינוכי מומחה

בהסמכה להדרכה

לאחר ניסיון של שלוש שנות עבודה כפסיכולוג חינוכי מומחה בשפ"ח המוכר להתמחות בהיקף של 0.5 משרה לפחות אפשר להתחיל תהליך התמחות לקראת קבלת תואר "מומחה-מדריך", בתנאי שהפסיכולוג החינוכי נמצא מתאים. ההתמחות בהדרכה תיעשה רק במוסד שהוכר להתמחות ובהדרכתו ובפיקוחו של פסיכולוג חינוכי מדריך.

ראה פירוט באתר משרד הבריאות: [הנחיות לתהליך התמחות בהדרכה בפסיכולוגיה חינוכית](#):

הדרישות לקראת הכניסה למסלול ההסמכה להדרכה

- 1 המלצות של שני מדריכים בפסיכולוגיה חינוכית המכירים את עבודת הפסיכולוג מתקופת שלוש שנות עבודתו כמומחה המתייחסות במפורש להתאמתו לתהליך הסמכה להדרכה בתחום הפסיכולוגיה החינוכית (אחד מהם לפחות חייב לעבוד באותו מוסד שבו המועמד למסלול ההתמחות בהדרכה עובד)
- 2 מכתב בקשה להתחלת הסמכה להדרכה (ראה פירוט באתר משרד הבריאות)
- 3 אישור מהרשות המקומית (מהמחלקה למשאבי אנוש) שבה נמצא המוסד המוכר להתמחות שבו עבד הפסיכולוג החינוכי המומחה במשך 3 שנים הכולל דיווח על היקף המשרה
- 4 אישור הוועדה המקצועית להתחלת התהליך לאחר מילוי הטופס "בקשה לתחילת הסמכה להדרכה".

[להלן קישור לטפסים הנוגעים להסמכה להדרכה בפסיכולוגיה חינוכית](#)

מסלול ההסמכה להדרכה

המסלול כולל הדרכת שני מתמחים בפסיכולוגיה חינוכית לפחות (לפחות 200 שעות הדרכה), בפיקוח שני מדריכים בפסיכולוגיה חינוכית (לפחות 60 שעות הדרכה על הדרכה). תהליך ההתמחות בהדרכה ימשך שנתיים לפחות, בהיקף של 0.5 משרה לפחות, במוסד מוכר להתמחות (לא פחות מ-18 ש"ש).

המתמחה בהדרכה רשאי להדריך גם במסגרת קבוצתית של ארבעה מתמחים לכל היותר בפסיכולוגיה חינוכית ורשאי לתת עד 50 שעות הדרכה קבוצתית מתוך 200 השעות שהוא חייב לתת. שעה וחצי של הדרכה קבוצתית תיחשבנה למתמחה בהדרכה במלואן, ולמתמחה תיחשבנה כשעת הדרכה אחת.

המתמחה בהדרכה רשאי לקבל עד רבע משעות ההדרכה במסגרת של הדרכה, בהדרכה קבוצתית, בקבוצה שלא תעלה על ארבעה משתתפים (שעה וחצי של הדרכה על הדרכה קבוצתית תיחשבנה כשעת הדרכה על הדרכה אחת).

לפחות פעמיים בשנה יש לבצע הערכה וקבלת חוות דעת של המדריכים (המדריך את המוסמך להדרכה והמוסמך להדרכה את המתמחים).

סיום מסלול ההסמכה להדרכה

כדי לסיים את ההתמחות בהדרכה על המתמחה בהדרכה לשלוח לוועדה בקשה בכתב על גבי טופס בקשה לתואר מומחה-מדריך בפסיכולוגיה חינוכית בשני העתקים.
אין לכלול בדיווח שעות הדרכה שניתנו לפני התאריך שאושר ע"י הוועדה המקצועית כתחילת ההסמכה להדרכה.

להלן קישור לטופס בקשה לקבלת תואר מומחה-מדריך בפסיכולוגיה חינוכית

בנוסף, יש לצרף את האישורים האלה:

- אישור מחלקת משאבי אנוש ברשות המקומית בה נמצא המוסד בו התקיימה ההתמחות בהדרכה, כולל תאריכי העסקה והיקף המשרה .
- דיווח של המדריך האחראי על ההתמחות במוסד בו היא התקיימה, ובו פרטי המתמחים אותם הדריך המתמחה בהדרכה (שמות, מספר השעות שכל אחד מהם קיבל ותאריכי תקופת ההדרכה).
- אישורי הוועדה המקצועית לגבי מעמד כל המתמחים שהודרכו על ידי המתמחה בהדרכה.
- דיווחים של כל המדריכים שהדרכו את המתמחה בהדרכה, ציון מספר שעות ההדרכה על ההדרכה שנתנו, תחומי ההדרכה ותאריכי תקופת ההדרכה.
- חוות דעת והמלצה של המדריך האחראי על ההתמחות במוסד. למכתב המסכם יצורפו חוות הדעת וההמלצות של כל המדריכים שליוו את המתמחה בהדרכה בתהליך ההסמכה להדרכה.
- מכתב המלצה של מנהל המוסד המוכר.
- עבודה מסכמת של תהליך ההתמחות בהדרכה, ובה פירוט הנושאים והמסגרות עליהן ניתנה הדרכה, תהליכים ודילמות שטופלו במהלך מתן ההדרכה למתמחה, וכן פירוט דילמות, מיומנויות ותחומי קושי כמדריך שעובדו בתהליך קבלת ההדרכה על ההדרכה.
- פירוט התמקצעות במהלך ההסמכה להדרכה (לימודים, השתלמויות, ספרות מקצועית).

אין לכלול בדיווח שעות הדרכה שניתנו לפני התאריך שאושר ע"י הוועדה המקצועית כתחילת ההסמכה להדרכה.

הערה: בכל תהליך ההתמחות אין להסתמך רק על הכתוב באוגדן זה; יש לנהוג על-פי ההנחיות המתפרסמות מעת לעת באתר משרד הבריאות והנשלחות למנהלי השפ"חים.

ה-6 מדריך בפסיכולוגיה חינוכית

מיהו הפסיכולוג שיכול להיות מדריך טוב בפסיכולוגיה חינוכית?

מתוך אתר השירות הפסיכולוגי שפ"נט

פורום ההדרכה של אגף הפסיכולוגיה ממליץ על הגדרתו של המדריך שהוא Good Enough: מדריך שמאפשר הפנמה, צמיחה והתפתחות של המודרך. הקשר בין מדריך למודרך מטבעו אינו סימטרי, ולכן על המדריך מוטלת האחריות לתהליך ההדרכה. יהיה נכון להתמקד בשלושה מישורים, בנוסף למודעות לסוגיות בנושאי אתיקה מקצועית:

א. המישור הקוגניטיבי-המקצועי

ב. המישור הרגשי-האישי

ג. מישור הקשר הבין-אישי.

א. מישור קוגניטיבי-מקצועי: היכולת להבהיר קשיים, ליזום ולעודד יזמות של המודרך. המדריך יהיה בעל ידע, הבנה, גישה דידקטית ומיומנויות מתאימות. המדריך יהיה אדם המסוגל להוביל את המודרך לשאול שאלות, לחפש תשובות מתאימות, להאיר זוויות הסתכלות חדשות ולא תמיד 'לנדב' תשובות. עליו להוות דוגמה אישית עבור המודרך, על מנת שזה יוכל לשחזר מערכת יחסים דומה עם המערכות בהן עובד, כשהליך מקביל. הדוגמה האישית איננה רק דווקא בהתנהגות המדריך אלא גם בדרך בה חושב, מעלה שאלות.

המדריך יהיה בעל יכולת להקנות ולהעביר ידע רחב וניסיון שרכש לאורך השנים, כולל יכולת דידקטית.

ב. מישור רגשי-אישי: המדריך צריך להיות אדם בעל רגישות, אמפתיה, מוטיבציה, ביטחון עצמי, יכולת הקשבה, קבלה, עידוד צמיחה רגשית ואישית של המודרך. עליו להיות בעל יכולת 'להשתחרר' מפנטזיות נרקסיסטיות של מדריך מושלם ובעל יכולת להתמקד במודרך ולא בעצמו. חשוב שיהיה בעל כריזמה אישית וייצור הערכה (אך לא הערצה) כלפיו אצל המודרך. כמו כן חשוב שתהיה לו היכולת להאמין באחר וביכולותיו.

ג. מישור הקשר הבין אישי: יכולת של המדריך לקלוט ולבטא את הדברים המתרחשים בין ובתוך תהליך ההדרכה בשילוב עם יכולת הכלה. על המדריך להיות בעל יכולת לקשר אמפתי ומסוגלות להתמקד בצורכי המודרך ובתהליכי ההדרכה (ולהותיר צרכים אישיים בצד).

בתהליך ההדרכה משולבים היבטים שונים של חינוך, הקניית ידע, הצבת גבולות וטיפול. מכאן, שצריכה להיות למדריך היכולת לתמוך במודרך, להבהיר קשיים, ליזום ולעודד יזמות של המודרך, להיות סובלני וסבלני, מסוגל לזהות ולהבין את המקור להתנגדויות, בעל רגישות ויכולת להיות קשוב לחרדות ולתחושות של חוסר ביטחון אצל המתמחה, לסייע לו לאתר ולתקן טעויות ולדעת להשתמש בהן באופן בונה.

לסיכום, נראה כי על מנת להיות מדריך נדרשים:

- א. בגרות/ בשלות
 - ב. ידע, כולל יכולת להמשגתו
 - ג. ניסיון.
- אנו מצפים מפסיכולוג העונה על שלושת הפרמטרים להיות בעל צניעות מקצועית, נקי מתחושה של אומניפוטנציה ובעל בגרות נפשית ומקצועית.

אתיקה בתהליך ההדרכה

להלן הגורמים האתיים שיש לקחת בחשבון בתחום ההדרכה.

מתוך: קוד האתיקה המקצועית של הפסיכולוגים בישראל - 2004, סעיף 9.1

האצלת סמכויות והדרכת כפופים

- א. פסיכולוגים המדריכים במערכות שבהן מתקיים פיקוח יתנו עזרה וגיבוי מרביים בעבודה, בהדרכה ובהשתלמות למתמחים ולסטודנטים בפסיכולוגיה העובדים תחת פיקוחם המקצועי ו/או האדמיניסטרטיבי.
- ב. פסיכולוגים המדריכים אנשי מקצוע ידאגו להבהרת גבולות האחריות הקשורים להדרכה
- ג. בקשרים אקדמיים ומקצועיים ובקשרי הדרכה, יקיימו הפסיכולוגים הליך הולם של מתן משוב שוטף למודרכים
- ג. פסיכולוגים-מדריכים לא ימסרו חוות דעת מקצועית על מודרכיהם, מבלי שהמודרכים קראו את חוות הדעת הזאת טרם מסירתה לאחר.

הערכת תהליכי הדרכה בפסיכולוגיה חינוכית

ביוני 2009 נשלח מכתב למנהלי השירותים הפסיכולוגיים ולרכזי ההדרכה בדבר החשיבות של הערכה סטנדרטית לתהליכי ההדרכה. להלן [המכתב שיצא בנידון](#) ונמצא באתר השירות הפסיכולוגי שפ"ינט:

לכבוד

מנהל/ת השירות הפסיכולוגי חינוכי, רכז/ת הדרכה בשפ"ח

ההדרכה הינה מרכיב משמעותי בהתפתחותו של הפסיכולוג החינוכי. קשה לדמיין תהליך הכשרה ללא הדרכה שהינה, לעתים, האמצעי האפקטיבי ביותר לצמיחה והתפתחות מקצועית. חלק אינטגרלי מהתהליך, קשור בהערכה ומתן משוב הדדי בין המדריך למודרך. המשוב בהדרכה הוא דיאלוג שבו כל אחד מהשניים מתייחס לתהליך ההדרכה, תוך מתן מקום בתגובתו לתכנים, לרלבנטיות ולמרחב שנוצר. פורום הדרכה של אגף פסיכולוגיה פיתח **שאלון הערכת תהליכי הדרכה למתמחה בפסיכולוגיה חינוכית**. כלי זה הוא רכיב בלתי נפרד מתהליכי פיתוח סטנדרטיים לעבודת הפסיכולוג החינוכי והשירות הפסיכולוגי חינוכי.

השאלון נבנה על דעת הפסיכולוגית הראשית בשפ"י, יו"ר הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה חינוכית במשרד הבריאות ופורום ההכשרה (לשעבר פורום הדרכה) של אגף פסיכולוגיה בשפ"י. שאלון זה ישים מעתה ככלי סטנדרטי בשלב ההערכה המסכמת של תהליך ההדרכה בתום כל שנת עבודה. עם זאת, מומלץ למנהל שפ"ח/ רכז הדרכה שפיתח כלים אחרים להערכת תהליך ההדרכה לשקול מעבר הדרגתי לשימוש בכלי זה.

הנך מתבקש להפיץ את השאלון, בדרך קבע, ככלי בעבודת השרות הפסיכולוגי חינוכי להערכת התהליך, בסיום כל שנת הדרכה. חשוב כי השאלון יחולק לכל מדריך ומודרך ע"מ שכל אחד יעריך את התהליך באופן נפרד ומאוחר יותר יביאו לשיחת הערכה וסיכום משותפת. בסיום תהליך המשוב ההדדי על המדריך יהיה לכתוב סיכום אינטגרטיבי המבוסס על כל הפרמטרים שנדונו. כמו כן, מצ"ב "דף ריכוז לעבודת המתמחה". אנו מציעים לדאוג לכך כי המתמחה ימלא דף זה ע"מ שתהיה לו תמונת מצב בהירה וברורה בנוגע לשלב בו הוא נמצא ביחס לדרישות ההתמחות בפסיכולוגיה חינוכית. את הסיכום האינטגרטיבי, בצירוף "דף הריכוז לעבודת המתמחה", יש לשמור בתיק המתמחה שנמצא ברשות רכז/ת ההדרכה ו/או מנהל/ת השפ"ח.

לנוכח חוסר הבהירות בנוגע למעמד המתמחה בשלבים השונים צירפנו לנוחיותכם "מילון מונחים": **מתמחה זמני**: מי שסיים את חובות השמיעה לתואר שני במגמה חינוכית/ קלינית חינוכית של הילד/ קלינית של הילד ועדיין לא סיים את כתיבת התיזה. משך: עד להגשת התיזה ואישורה (משך הזמן המוכר להתמחות זמנית הינו מקסימום שלוש שנים).

פרקטיקום/ פרקטיקום מורחב: מחליף את המושג "טרומ מתמחה" שכבר אינו בשימוש: מי שסיים לימודי תואר שני בפסיכולוגיה שלא במגמות הנ"ל ועליו להשלים קורסים ושנת עבודה בשדה. מדובר בפרקטיקום הדומה במהותו ובתכניו לשנתיים שהסטודנטים לפסיכולוגיה במגמה חינוכית/ חינוכית קלינית נדרשים לעשות במסגרת לימודי המ"א + קורסים שיש להשלים, בהתאם לתכנית הלימודים ולמגמה שסיימו, עפ"י מה שייקבע ע"י הוועדה המקצועית. משך: מקסימום שנה.

מתמחה קבוע: מי שהועדה המקצועית אישרה לו להתחיל את תהליך ההתמחות הקבועה. משך: מינימום שנתיים במשרה מלאה או חלופותיה (מינימום היקף משרה להתמחות - 50% ולא פחות מ-18 שעות שבועיות לחצי משרה) בתחנה מוכרת להתמחות ועד לעמידה מוצלחת בבחינת ההתמחות.

בברכה,

דני ג'ורנו	אורית שגיא	חיה פרידמן
יו"ר פורום הכשרה, סגנית	יו"ר הוועדה המקצועית	פסיכולוגית ראשית,
הפסיכולוגית הראשית	לפסיכולוגיה חינוכית,	משרד החינוך
	מועצת הפסיכולוגים	

השאלון עצמו מופיע בדפים הבאים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
השרות הפסיכולוגי ייעוצי

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911 טל: 02/5603241, 02/5603239 פקס: 02/5603256
 תאריך: _____

שם המתמחה _____ שם המדריך _____ משך ההדרכה (בחודשים): _____
 השאלון מולא ע"י: המתמחה/ המדריך

שאלון הערכת תהליכי הדרכה למתמחה בפסיכולוגיה חינוכית

חלק זה ימלא ע"י המדריך והמארגן הנשפט וימלא אלוטו ההצפחה להערכה משותפת

להלן מפורטים תחומי ההדרכה והפרמטרים שאליהם יש להתייחס בשאלון ההערכה. אנא דרגו אותם מ- א' ד' עפ"י המפתח הבא. חשוב להתייחס ליכולתו של המודרך בהתאם לשלב בהתמחות בו נמצא (תחילת ההתמחות, אמצע ההתמחות, לקראת סיום):

- א. שליטה מקצועית טובה מאד ג. שליטה מקצועית בינונית
 ב. שליטה מקצועית טובה ד. שליטה מקצועית נמוכה

תחומי ההדרכה

הערות	ד	ג	ב	א	1. הערכה פסיכולוגית
					הפעלת שיקול דעת לאחר קבלת הפניה בבקשה להערכה פסיכולוגית ובחירת כלי אבחון פורמליים/ לא פורמליים באופן מותאם לבעיה
					שימוש בראיון, בתצפית ובחומרים נוספים של איסוף מידע (דו"ח ק. תקשורת, נוירולוג וכו') ככלים לקבלת מידע רלבנטי
					שימוש (העברה וציינון) במבחני האינטליגנציה הרלבנטיים
					העברה והפקת משמעות ממבחנים השלכתיים (CAT, HTP ...)
	-----	-----	-----	- -----	העברה, ציינון וניתוח מבחנים (לפחות אחד בכל תחום) לבדיקת כישורים קוגניטיביים בתחום של: קשב תפיסה זיכרון שפה חשיבה יכולת גרפומוטורית
	----	----	----	----	העברה, ציינון וניתוח מבחנים (לפחות אחד בכל תחום) לבדיקת: קריאה

					כתיבה חשבון אנגלית
					אינטגרציה של המבחנים השונים ומקורות מידע אחרים ומתן משקל נכון להיבטים קוגניטיביים, רגשיים ודידקטיים תוך התייחסות לחוזקות של הנבחן
					כתיבת חו"ד פסיכולוגית באופן עצמאי
					גיבוש המלצות ותוכנית טיפול מתאימה

2. עבודה מערכתית ובמערכת					הערות
א	ב	ג	ד	ה	
א. אבחון והערכה במערכת					
					הכרת כלים לאבחון מערכת כגון סוגי תצפית, שאלונים לאבחון מע', שאלון סוציומטרי וכו'
					זיהוי מבנה המערכת ומקומם של בעלי התפקידים השונים
					זיהוי והבנת התנהגויות, צרכים ותהליכים גלויים וסמויים בין בעלי התפקידים השונים והשפעתם על ניהול ותהליכים ארגוניים
					זיהוי קושי מערכתי כיתתי גם כשהפניה היא בהקשר לבעיה פרטנית תוך השענות על ידע התפתחותי תואם גיל
					הכרת עולם המושגים המערכתיים (מבנה ארגוני, צוות, סגנונות ניהול, תקשורת וכו') ומבנים ארגוניים שונים של מע' בית ספריות
ב. עבודה מערכתית ובמערכת					
					בניית תוכנית עבודה המבוססת על אבחון המערכת, תוך כדי מו"מ עם המנהל והצוות המוביל
					בניית קשרי עבודה עם בעלי תפקידים וצוותים שונים במערכת החינוכית (צוות טיפולי, ניהולי, משימה ועוד) ושימורם
					ייזום והשתתפות בצוותים בין מקצועיים במסגרת החינוכית העברת סדנא/ קבוצה/ הרצאה במסגרת החינוך
					התערבות מערכתית עם כיתה, כולל כתיבת ח"מ
					קונסולטציה למורים/ גננות ובעלי תפקידים בנושאים מערכתיים
					הכרת עקרונות העבודה במצבי לחץ וחירום וביצוע התערבות חירום מתאימה ברמה פרטנית/ מערכתית

3. טיפולים והתערבויות טיפוליות					הערות
א	ב	ג	ד		
					גילוי ידע ב- 2-3 גישות טיפוליות כולל טיפול במצבי חירום
					הבנת סיבת ההפניה והשלכותיה על חיי היום יום של המועמד לטיפול
					הבחנה בין מקרים המתאימים לטיפול ארוך טווח לטיפול קצר מועד ; בין התערבות ישירה להתערבות עקיפה
					המשגת הקושי של הילד ודרך ההתערבות עפ"י גישה תאורטית מסוימת והבנת הרציונל לבחירתה, על פני האחרות (כלומר, התאמת סוגי הטיפול לבעיה המוצהרת)
					הכרה תאורטית של נושא הקשר הטיפולי, מעבר לגישות השונות (חשיבות ה- setting והשמירה עליו, עמדת המטפל, גבולות בקשר וכו')
					יצירת קשר טיפולי (יכולת הקשבה, אמפתיה, עידוד שת"פ המכוון ליצירת שינוי וכו')
					הכרת כלים טיפוליים וידע בשימוש בהם באופן מתאים (טיפול במשחק, ציור, דמיון מודרך, קלפים טיפוליים ועוד)
					זיהוי והמשגת התהליך (כולל תהליכי העברה והעברה נגדית) ושימוש נכון בהם בטיפול
					זיהוי והבנת השלבים השונים בטיפול כולל שלב הסיום

שם המתמחה _____ שם המדריך _____
 השאלון מולא ע"י: המתמחה/ המדריך

הערכה כוללת של תהליך ההדרכה

חלק זה ימלא ע"י המדריך והמארגן הנפגש וימלא אלו שט ההדרכה להערכה משותפת

בחלק זה יש לדרג עפ"י הסולם הבא:

- א. במידה רבה מאד
 ב. במידה רבה
 ג. במידה בינונית
 ד. במידה מועטה

ד	ג	ב	א	
				הצגת התכנים המובאים להדרכה באופן בהיר
				שילוב ידע תאורטי בהצגת התכנים
				מידת האחריות והמחויבות לתהליך ההדרכה
				התמודדות עם ביקורת וביצוע שינויים בהתאם
				יישום התכנים הנרכשים בתהליך ההדרכה
תכונות ואיפיונים כלליים:				
				גמישות חשיבתית/ רעיונית
				מודעות עצמית
				מסירות לתפקיד
				חריצות
				יוזמה
				יכולת לעבודה בצוות
				יכולת ליצירת קשרים בין אישיים
				שמירה על גבולות מתאימים בקשר
				מידת בטחונו ואמונו של המודרך ביכולתו המקצועית
				ידיעה ושמירה על החוק ועל כללי האתיקה המקצועית (כולל הכרות עם חוזרי מנכ"ל רלבנטיים)
				הבנת הזהות המקצועית וגיבוש תפקידו היחודי של הפסיכולוג החינוכי לצד בעלי תפקידים אחרים במערכת (יועצת, מטפלים באומנות וכו')
באיזו מידה תרמה ההדרכה למודרך בתחומים הבאים? (ימלא ע"י המארגן בלבד)				
				א. ברכישת ידע חדש

				ב. בפיתוח היכולת לעמוד בקשיים בעבודה ולהציב סדר עדיפויות
				ג. בפיתוח חשיבה בכיוונים ודפוסים חדשים
				ד. בהבנה מעמיקה יותר של התופעות
				ה. ברכישת בטחון עצמי בעבודה
				ו. בהתקדמות המקצועית ובצמיחה האישית

- האם מעוניינים בהמשך קשר ההדרכה בין המדריך למודרך בשנה הבאה (נמק)

- מה התחום הבא, לדעתך, שנראה רצוי שהמודרך יתמקד בו בעבודה ובהדרכה (תוך התייחסות לדרישות ההתמחות (נמק)

- **למדריך** - האם לדעתך המודרך השלים את תהליך ההתמחות (אם קיים עדיין חסר בתחום מסוים, פרט)

- **למדריך** - מהי המלצתך לגבי סוג ההדרכה הרצוי למודרך ומה ההשתלמויות שחשוב שישתלם בהן

- **למודרך** - מה הן ציפיותיך מתהליך ההתמחות ומההדרכה בעתיד

תאריך מילוי השאלון _____
 חתימת המדריך: _____
 חתימת המודרך _____

דפי ריכוז לעבודת המתמחה

חלק זה ימלא באותף ע"י המצטיק והמוציק

שרות פסיכולוגי חינוכי: _____

תאריך: _____

שם המדריך: _____ שם הפסיכולוג המודרך: _____

האם רשום כמתמחה? כן/ לא

מעמד: פרקטיקום מורחב/ מתמחה זמני/ מתמחה קבוע מתאריך: _____

היקף משרה: _____

סוג ההדרכה הניתנת: פרטנית/ קבוצתית/ אחר: _____

שנת הדרכה עם אותו מדריך: שנה ראשונה/ שניה/ שלישית/ אחר _____

שנות עבודה בשפ"ח: _____

שנות עבודה כפסיכולוג: _____ פרט היכן? _____

משך ההדרכה: תאריך התחלה: _____ סיום: _____ תדירות ההדרכה: _____

סה"כ שעות הדרכה שניתנו: _____

באיזה מסגרות חינוך עבד/ה המתמחה בשנת ההדרכה?

גנים _____ בי"ס יסודי _____ חט"ב _____ תיכון _____

גן טיפולי _____ כתות ח"מ _____ בי"ס ח"מ _____ אחר _____

תפקידים נוספים שמבצע המודרך: _____

נושא/י ההדרכה: _____

מה היו המוקדים העיקריים עליהם עבדתם במשך השנה? _____

האם מקבל הדרכה נוספת? אם כן, באיזה היקף ובאיזה תחום?

השתלמויות:

ההשתלמויות שהמודרך עבר השנה

אילו השתלמויות היו רלבנטיות לתהליך ההתמחות ולעבודה וכיצד זה בא לידי ביטוי בהדרכה?

להלן תמצאו את הטבלאות אשר כל מתמחה נדרש למלא בעת הגשת סיכום ההתמחות (החל מ-2016),
 כפי שמופיעות [באתר משרד הבריאות](#)

מומלץ למתמחה לרשום בטבלאות את ההתערבויות בשלושת תחומי הליבה באופן שוטף החל מתחילת ההתמחות, ובכל שנה לסכם את מספר ההתערבויות לאותה שנה וגם את מספר שעות ההדרכה שניתנו בכל תחום ליבה ומי היה המדריך/ה.

סיכום התערבויות בשלושת תחומי הליבה :

א. <u>הערכה, אבחון והתערבות במערכת</u> (סה"כ 10 מקרים)						
מספר מקרה	פרקטיקום*	שנה להתמחות	סוג מערכת ואפיונה**	כלי אבחון***	דרכי ההתערבות****	
1						התערבויות מערכתיות בשגרה (מינימום 8)
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
1				-חירום-		התערבויות מערכתיות במצבי משבר וחירום (מינימום 2)
2				-חירום-		

* ניתן לציין התערבויות שנעשו בשנת הפרקטיקום, אך התערבויות אלה לא יימנו במניין ההתערבויות הנדרשות לצורכי ההתמחות.

**סוג מערכת: גן ילדים, כיתה, שכבה, בי"ס, וכו'. אפיון: חינוך מיוחד, חינוך רגיל, שילוב וכד'.

***כלי אבחון: אבחון מערכת פורמלי/דינמי, תצפיות, שאלונים, ראיונות, אבחון סוציומטרי, מסמכים, SWOT וכו'.

****דרכי התערבות: קבוצות (מורים, תלמידים, הורים), קונסולטציה, התערבות במצבי משבר וחרום, ליווי בהכנסת שינויים במערכת וכו'.

ציין כמה התערבויות של הערכה, אבחון והתערבות במערכת היו לך בשנה הנוכחית:

ציין כמה שעות הדרכה קיבלת בשנה הנוכחית על תחום ההערכה, אבחון והתערבות מערכתית ומי היה המדריך:

ב. פסיכודיאגנוסטיקה (סה"כ 50 מקרים)						
סה"כ להתמחות	שנה רביעית**	שנה שלישית	שנה שניה	שנה ראשונה	פרקטיקום*	
						כלים פורמליים (מינימום 15)
						אבחון לקויות למידה (פסיכודידקטי) (מינימום 10)
						אבחון הפרעות קשב וריכוז (מינימום 4) ניתן שיתבצע כחלק מאבחון פסיכודידקטי, ואז יש לרשום אותו גם בסעיף ל"ל וגם בסעיף זה, אך ימנה כאבחון אחד)
						הערכות שאינן כוללות אבחון פורמלי מלא (מקסימום 25)
						סה"כ אבחונים:

* ניתן לציין הערכות ואבחונים שנעשו בשנת הפרקטיקום, אך אלו לא יימנו במניין האבחונים הנדרשים לצורכי ההתמחות.
** ניתן להוסיף עמודות לפי מנין השנים של ההתמחות. יש לציין את השנה תחת כל שנת התמחות.

ציין כמה הערכות פסיכולוגיות שאינן כוללות אבחון פורמלי מלא היו לך בשנה הנוכחית:

ציין כמה הערכות עם כלים פורמליים; כמה אבחונים של לקויות למידה; כמה אבחוני הפרעות קשב:

ציין כמה שעות הדרכה קיבלת בשנה הנוכחית על תחום הפסיכודיאגנוסטיקה ומי היה המדריך:

א. פסיכותרפיה (סה"כ 30 מקרים)

מספר מקרה	פרקטיקום*	שנה להתמחות	סיבת הפנייה / מטרת הטיפול
1			ארוך טווח (מינימום 3) טיפול פרטני ישיר מעל 20 פגישות
2			
3			
1			ישיר (מינימום 9) טיפול בילד ו/או בהוריו - בלבד בפגישות הטיפוליות
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
1			משולב (מקסימום 9) הפסיכולוג יכול לקיים חלק מפגישות הטיפול בילד יחד עם צוות חינוכי-טיפולי (כל הפגישות בנוכחות הילד ו/או הוריו)
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
1			באמצעות קונסולטציה (מקסימום 9) לאחר פגישות היכרות והערכה של הפסיכולוג עם הילד, המשך פגישות הטיפול על-ידי צוות חינוכי-טיפולי המקבל קונסולטציה מהפסיכולוג.
2			
3			
4			
5			
6			
7			

קצר טווח
לפחות 5 מפגשי ם

			8		
			9		

* נא לציין התערבויות שנעשו בשנת הפרקטיקום, אך אלו לא יימנו במניין הטיפולים הנדרשים לצורכי ההתמחות.

ציין כמה התערבויות טיפוליות היו לך בשנה הנוכחית:

ארוכות טווח

קצרות טווח:

ישירות; משולבות; באמצעות קונסולטציה

ציין כמה שעות הדרכה קיבלת בשנה הנוכחית על תחום הטיפול וההתערבויות הטיפוליות ומי היה המדריך:

ה-7 תרשים זרימה של תהליך ההתמחות

בפסיכולוגיה חינוכית

בעמוד הבא תמצאו תרשים זרימה של תהליך ההתמחות בפסיכולוגיה חינוכית.

שימו לב להערות הבאות:

- הרישום בפנקס הפסיכולוגים משמש הרשאה של משרד הבריאות לעסוק בפסיכולוגיה.
- הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה חינוכית פועלת מטעם מועצת הפסיכולוגים.
- "מתמחה זמני" הוא מי שסיים את חובות הלמידה לקראת תואר מוסמך, למעט עבודת גמר; יכול למלא רק עד מחצית חובות ההתמחות לפני קבלת התואר ורישום לפנקס הפסיכולוגים. במעמד זה ניתן להישאר רק שלוש שנים. מעבר לזה אסור להעסיקו.

ה-7 תרשים זרימה של תהליך ההתמחות בפסיכולוגיה חינוכית

